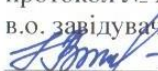

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри педагогіки та психології
дошкільної та початкової освіти
протокол № 2 від 06 вересня 2021 р.
в.о. завідувача кафедри
 (Наталія ВОРОПАЙ)

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
КОМПАРАТИВІСТИКА В ГАЛУЗІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Освітня програма «Освітні, педагогічні науки» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Херсон 2021

Назва освітньої компоненти	Компаративістика в галузі педагогічної освіти
Викладач (і)	Петухова Любов Євгенівна, Воропай Наталія Анатоліївна
Посилання на сайт	
Контактний тел..	
Е-mail викладача:	petuhova@ksu.ks.ua , nvoropay@ksu.ks.ua
Графік консультацій	щовівторка, щосереда, щочетверга з 15:00 до 16:00

1. Анотація до курсу. Як галузь наукового знання компаративістика у галузі педагогічної освіти спрямована на розкриття закономірностей функціонування освітніх систем у різних країнах шляхом пізнання спільного й відмінного у їх розвитку. Пошуки загального і специфічного в освітніх системах різних країн, ознайомлення з міжнародним досвідом реформування освіти дозволяють осмислити й знайти наукове тлумачення освітнім традиціям, збагатити власну національну освіту й культуру. Знання про оновлення теорії і практики освіти в інших країнах надають можливість, з урахуванням вітчизняних традицій, використовувати цей досвід у сучасних умовах модернізації освітньої системи в Україні, простежити генезис багатьох педагогічних теорій та концепцій.

Освітня компонента «Компаративістика у галузі педагогічної освіти» передбачає ознайомлення із закономірностями світового освітнього процесу, набуття здобувачами здатності до виокремлення загального, особливого й одиничного у розвитку освітніх систем, сприяє розвитку загальної й педагогічної культури здобувачів. Головна увага під час вивчення дисципліни повинна приділятися аналізу позитивних й негативних наслідків зарубіжного освітнянського досвіду, що дає можливість глибше осмислити власні проблеми, попередити помилки й прорахунки, підвищити ефективність діяльності вітчизняної системи освіти та використання світового досвіду.

Вивчення даного курсу відіграє важливу роль у підвищенні методологічної культури здобувачів, сприяє озброєнню новими методами досліджень.

2. Мета та цілі курсу. Мета навчальної дисципліни: розуміння майбутніми фахівцями актуального стану, тенденцій та закономірностей розвитку освіти в різних країнах, геополітичних регіонах та у світі в цілому. Ці знання є предметом компаративної педагогіки, що перетворилася на невід'ємну складову професійної освіти і розвитку сучасного вчителя.

Завдання навчальної дисципліни:

1. Ознайомлення аспірантів із концептуальними положеннями:

- інтеграції національної освітньої системи у європейський та світовий освітній простір;
- визначення місця тих чи інших аспектів компаративної педагогіки в системі педагогічного знання та практики;
- розвиток педагогічного мислення, здатності до використання досвіду освіти й педагогічної науки і практики у різних країнах;
- забезпечення реального права особистості на якісну освіту;
- неперервності освіти як умови забезпечення конкурентоспроможності особистості та її професійної мобільності;
- гуманізації всіх сфер життя;

- застосування інноваційних технологій.

2. Ознайомлення аспірантів з:

- сучасними працями вітчизняних та зарубіжних науковців з проблем компаративістики у сфері професійної освіти;

- напрямками освітньої політики в галузі освіти Європейського союзу.

3. Подальший розвиток професійної компетентності та здатності до самовдосконалення.

3. Компетентності та програмні результати навчання.

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері освіти й педагогіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та продукування нових цілісних знань, а також проведення власного, актуального наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 01. Здатність до критичного мислення, наукового аналізу, оцінювання нових та складних ідей. ЗК 05. Здатність до ініціювання та втілення інновацій для інтеграції науки і практики, розв'язання суспільно значущих освітньо-педагогічних проблем.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 02. Здатність популяризувати кращі здобутки педагогічної теорії й практики українського та інших народів, застосовувати їх у професійній діяльності; ФК 03. Здатність до застосування категорійно-понятійного апарату, новітніх теорій, концепцій, технологій та методів, необхідних для розв'язання комплексних проблем у сфері освіти та педагогіки. ФК 11. Здатність до застосування міждисциплінарного підходу для аналізу, інтерпретації та оцінювання історичних та історіографічних фактів в освіті.
Програмні результати навчання	
	ПРН 05. Використовувати сучасні теорії, методології і методи педагогічної та інших наук стосовно до завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі освіти, виявляти і аналізувати наукові проблеми та проводити власне наукове дослідження, результати котрого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. ПРН 06. Генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність) для планування та здійснення наукових комплексних досліджень з метою виявлення й аналізу освітньо-педагогічних проблем і пошуку шляхів їх розв'язання на науково-методологічному рівні. ПРН 07. Ініціювання та втілення інновацій для інтеграції науки і практики, розв'язання суспільно значущих освітніх проблем, планування й управління змінами для вдосконалення існуючих та розроблення нових освітніх систем. ПРН 08. Застосовувати категорійно-понятійний апарат, новітні теорії, концепції, технології та методи, необхідні для розв'язання комплексних проблем у сфері освіти та педагогіки.

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
Кількість годин	I сем. – 16 год.	I сем. – 14 год.	I сем. – 60 год
	II сем.- 10 год.	II сем.-10 год.	II сем.- 40 год.

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
2021-2022	I	Освітні, педагогічні науки	I	Вибіркова компонента освітньої програми

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Технічне оснащення освітнього процесу є достатнім для проведення аудиторних занять згідно з програмою. Навчальні аудиторії обладнані технічними демонстраційними засобами наочності (проектори, екрани, телевізори), що дозволяють широко використовувати інтерактивні та мультимедійні засоби навчання.

Освітній процес забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою на паперових та електронних носіях.

7. Політика курсу

Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 100% відвідування очне або дистанційне відвідування всіх лекційних і семінарських занять. Пропущені заняття (лікарняні, мобільність тощо) й невиконані завдання повинні бути відпрацьовані та надані викладачу в день консультації.

Щодо правил поведінки на заняттях: активна участь учасників освітнього процесу в обговоренні тем вивчення, диспутах тощо, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення телефонів.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Не дотримання академічної доброчесності стане причиною стягнень, за що можуть відніматися бали.

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчально го заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 10)	Завдання	Максимальна кількість балів
Модуль 1. ГЕНЕЗА КОМПАРАТИВІСТИКИ У СФЕРІ ОСВІТИ					
	<p>Тема 1. Компаративістика у сфері освіти, її цілі, завдання, предмет (лк - 4 год., сем. – 4 год.)</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Компаративістика у сфері освіти, її цілі, завдання, статус, предмет. 2. Європейський простір вищої освіти: проблеми і суперечності. 3. Провідні стратегії розвитку освіти в Україні в контексті євроінтеграції. 4. Значення компаративістики у сфері освіти для теорії та практики освіти в Україні 	Лекція, практичне		<p style="text-align: center;">Практичні завдання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити генезу порівняльної педагогіки в Україні. 2. Систематизувати наукові положення, що розкривають основні етапи розвитку порівняльної педагогіки в Україні. 3. Систематизувати погляди учених на її предмет, завдання, статус, методологію. 4. Порівняти цілі, предмет і завдання порівняльної педагогіки і компаративістики вищої освіти. 	5 балів
	<p>Тема 2. Освітня політика як інструмент реалізації цілей держави та задоволення потреб населення (лк - 4 год., сем. – 4 год., самост. – 8 год.)</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Освітні стратегії і планування розвитку освіти. 2. Стратегічні напрями розвитку освіти у провідних країнах світу. 3. Модернізація освіти в контексті підтримки суспільних та економічних змін та управління ними. 4. Проблеми розвитку освіти в Україні в 	Лекція, практичне, самостійна робота		<p style="text-align: center;">Практичні завдання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Навести приклади: <ul style="list-style-type: none"> - впливу освіти на економічний розвиток країни; - залежності або незалежності кількості осіб з вищою освітою в країні та рівнем економічного і суспільного розвитку країни. 2. Які кроки в освітній політиці провідних країн світу сприяють розвитку економічної ефективності вищої освіти? Відповідь обґрунтуйте. 	10 балів

	<p>контексті євро- інтеграційних процесів.</p> <p>5. Найважливіші сучасні експерименти та освітні інновації в галузі освіти за кордоном.</p> <p>6. Програми міжнародної співпраці в галузі освіти.</p> <p>7. Проблема стандартів професійної підготовки та визнання дипломів.</p> <p>8. Неперервна професійна освіта: тенденції освітньої політики Європейського союзу.</p>				
	Всього за модуль				15 балів
Модуль 2. МЕТОДОЛОГІЯ ПОРІВНЯЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ					
	<p>Тема 3. Структура, методологічні засади та приклади порівняльних досліджень (лк - 4 год., сем. – 4 год., самост. – 8 год.)</p> <p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Роль наукової теорії для компаративістських досліджень.</p> <p>2. Структура порівняльних досліджень: опис, інтерпретація, юкстапозиція, моделювання.</p> <p>3. Методологічні стандарти порівняльних досліджень: вибір мети і предмету дослідження, їх концептуалізація; вибір методів, технік і засобів дослідження; відбір експериментального матеріалу (проб, випробувань) і засобів отримання інформації; організація дослідження; аналіз та інтерпретація одержання результатів.</p> <p>4. Міжнародні дослідження шкільної успішності (IEA) як приклад порівняльних досліджень.</p> <p>5. Проблема критеріїв порівняння</p>	Лекція, практичне		<p style="text-align: center;">Практичні завдання</p> <p>1. Які види порівняльних досліджень Ви знаєте? Відповідь обґрунтуйте.</p> <p>2. Розкрийте структуру і основні етапи проведення порівняльного дослідження.</p> <p>3. Розкрийте як здійснюється вибір мети і предмету дослідження та їх концептуалізація.</p> <p>4. В чому полягає особливість у виборі методів, технік і засобів проведення порівняльного дослідження?</p> <p>5. Як відбувається відбір експериментального матеріалу у порівняльному дослідженні?</p> <p>6. Розкрийте вибір засобів отримання інформації для проведення порівняльного дослідження?</p> <p>7. Особливості організації порівняльного дослідження.</p> <p>8. Аналіз та інтерпретація результатів порівняльного дослідження.</p>	5 балів
	Тема 4. Інститути та організації, що ініціюють порівняльні дослідження в	Практичне, самостійна		Практичні завдання Розкрити роль і напрями діяльності в	5 балів

	<p>галузі освіти (сем. – 4 год., самост. – 8 год) План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Провідні напрями дослідження педагогічної освіти. 2. Порівняльні дослідження професійної підготовки вчителів. 3. Дослідження міграційних процесів в контексті розвитку освіти. 	робота		<p>галузі проведення компаративістських досліджень з освіти таких організацій:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Міжнародне бюро з виховання ЮНЕСКО. – Римський клуб. – Організація з міжнародного співробітництва і розвитку (ОЕСД). – Рада Європи. – Міжнародне товариство з дослідження шкільних досягнень. 	
	<p>Тема 5. Науково-дослідна інфраструктура порівняльних досліджень в галузі професійної освіти (лк - 4 год., сем. – 4 год., самост. – 8 год.) План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про науково-дослідну інфраструктуру порівняльних досліджень, її класифікація. 2. Осередки наукової інформації компаративістичного спрямування. Центри документації та їх види. Документація з глобальних проблем освіти. 3. Осередки порівняльної статистики. Товариства порівняльної педагогіки: світові. Європейські, окремих країн. Найважливіші дослідницькі осередки. 4. Компаративістична періодика 	Лекція, практичне, самостійна робота		<p>Практичні завдання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити зміст поняття «науково-дослідна інфраструктура»? 2. Напрями діяльності осередків наукової інформації з компаративістики у сфері освіти. 3. Центри документації з вищої освіти та порівняльних досліджень з вищої освіти. 4. Осередки порівняльної статистики в галузі вищої освіти, їх призначення та мета діяльності. 5. Товариства з компаративістики у сфері освіти (в світі, в Європі, в Україні). 6. Журнали з порівняльної педагогіки та їх роль у проведенні порівняльних досліджень. 7. Документація з глобальних проблем освіти. 	5 балів
	<p>Тема 8. Осередки наукової інформації з компаративістики в сфері освіти (самост. – 8 год.)</p>	Самостійна робота		<p>Практичні завдання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Увійти на сайт провідних осередків наукової інформації з компаративістики у сфері освіти. Проаналізувати зміст інформації. 2. Знайти у мережі Інтернет осередки порівняльної статистики з освіти. 	5 балів

				Проаналізувати інформацію. 3. Увійти на сайти провідних компаративістських видань з проблем освіти. Проаналізувати їх зміст.	
	Самостійна робота (20 год)	індивідуальна робота			
	Всього за модуль				20 балів
Модуль 3. СИСТЕМИ ОСВІТИ ПРОВІДНИХ КРАЇН СВІТУ					
	<p>Тема 9. Системи освіти європейських країн (лк - 6 год., сем. – 2 год., самост. – 8 год.)</p> <p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Структура освіти Великої Британії. Фінансування й управління. Система відбору до вищих навчальних закладів. Приватна вища освіта. Проблеми британської освіти до розв'язання у XXI столітті. Топ-університети Великої Британії.</p> <p>2. Освіта Німеччини. Вищі професійні школи. Провідні університети Німеччини. Терміни навчання та особливості навчальних програм. Управління і фінансування. Проблеми освіти Німеччини до розв'язання у XXI столітті.</p> <p>3. Освіта Франції. Демократичність як принцип розвитку освіти. Особливості навчання у навчальних закладах Франції. Вищі школи: технічні і професійні. Університети. Топ-університети Франції. Фінансування й управління вищою освітою. Проблеми освіти у Франції.</p> <p>4. Освіта Швеції. Структура, типи навчальних закладів. Моделі вищої освіти. Відкриті університети. Особливості управління вищою освітою в Швеції. Фінансування. Проблеми до розв'язання у XXI столітті.</p>	Лекція. практичне, самостійна робота		<p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Стратегії модернізації вищої освіти в Україні.</p> <p>2. Зміни у вищій освіті в Україні відповідно до соціально- економічних трансформацій та вимог ринку праці.</p> <p>3. Вища освіта України в контексті входження до єдиного європейського простору вищої освіти.</p> <p>4. Вплив процесів глобалізації та інтеграції на розвиток освіти в Україні.</p> <p>5. Інформатизація освіти в Україні. Дистанційна освіта. Проблеми створення відкритих університетів.</p> <p>6. Стан вищої освіти в Україні та європейські стандарти вищої освіти.</p> <p>7. Стандартизація вищої освіти в Україні.</p> <p>8. Національна система і національна рамка кваліфікації.</p> <p>9. Тенденції розвитку педагогічної освіти в Україні.</p>	10 балів

	<p>Тема 10. Системи освіти Великої Британії, Швеції, Німеччини і Франції (самоств. – 4 год)</p>	<p>Самостійна робота</p>		<p>Практичні завдання</p> <p>1. На основі вивчення систем освіти Великої Британії, Швеції, Німеччини і Франції провести їх порівняння за етапами здійснення порівняльного дослідження. Визначити критерії порівняння. Обґрунтувати висновки і перспективні напрями запозичення досвіду цих країн у розвитку освіти в Україні.</p> <p>2. Описати системи освіти Австрії, Республіки Польщі, Угорщини, Італії та Іспанії. Що спільного у розвитку систем освіти цих країн? Що відмінне? Відповідь обґрунтуйте. Приготувати презентації, які розкривають особливості систем освіти зазначених країн.</p>	<p>5 балів</p>
	<p>Тема 11. Системи освіти європейських країн (лк - 4 год., сем. – 2 год., самоств. – 8 год.)</p> <p>План</p> <p>1. Характеристика системи вищої освіти США. Цілі вищої освіти США. Децентралізація в управлінні. Фінансування вищої освіти. Роль влади Штату у розвитку вищої освіти. Структура вищої освіти і типи вищих навчальних закладів. Топ-університети США. Проблеми до розв'язання у XXI столітті.</p> <p>2. Вища освіта Японії. Структура вищої освіти і типи вищих навчальних закладів. Особливості вступу до університетів. Терміни й програми навчання. Управління і фінансування вищої освіти. Проблеми у розвитку вищої освіти Японії.</p>	<p>Лекція. практичне, самостійна робота</p>		<p>Практичні завдання</p> <p>1. На основі вивчення систем освіти США та Японії провести їх порівняння за етапами здійснення порівняльного дослідження. Визначити критерії порівняння. Обґрунтувати висновки і перспективні напрями запозичення досвіду цих країн у розвитку вищої освіти в Україні.</p> <p>2. Описати системи освіти 3-4 країн СНД. Що спільного у тенденціях їх розвитку? Що є відмінним? Відповідь обґрунтуйте. Приготувати презентації щодо розвитку освіти обраних країн.</p>	<p>10 балів</p>

	3. Вища освіта Ізраїлю. Структура вищої освіти та типи вищих навчальних закладів. Фінансування й управління. Проблеми у розвитку вищої освіти. 4. Характеристика системи вищої освіти Австралії. Структура вищої освіти. Топ-університети. Особливості вступу до вищих навчальних закладів. Фінансування й управління. Проблеми у розвитку вищої освіти.				
	Самостійна робота (20 год.)	Індивідуальна робота			
	Всього за модуль				25 балів
		екзамен			40 балів

9. Система оцінювання та вимоги

Оцінювання результатів навчання, отриманих здобувачем під час вивчення освітньої компоненти, формою семестрового контролю якої є екзамен, здійснюється на основі виконання всіх видів навчальної діяльності (робіт), поточної успішності та підсумкового контролю.

Загальна оцінка складається:

- 60 балів - поточне оцінювання (результати виконання всіх обов'язкових видів робіт);
- 40 балів - результати підсумкового контролю.

Максимальна кількість - 100 балів

Модуль 1. Генеза компаративістики у сфері професійної освіти

Максимальна кількість балів за цей модуль – 15 балів:

Аудиторна робота – 10 балів.

Виконання завдань модулю самостійної роботи – 5 балів.

Модуль 2. Методологія порівняльних досліджень

Максимальна кількість балів за цей модуль – 20 балів:

Аудиторна робота – 10 балів.

Виконання завдань модулю самостійної роботи – 10 балів.

Модуль 3. Системи провідних країн світу

Максимальна кількість балів за цей модуль – 25 балів:

Аудиторна робота – 10 балів.

Виконання завдань модулю самостійної роботи – 15 балів.

Критерії оцінювання результатів поточного контролю

При поточному контролі *оцінці підлягають*: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні питань; результати виконання робіт, експрес-контролю у формі тестів тощо.

При виставленні балів за поточний контроль *оцінці підлягають*: рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до навчальних модулів; самостійне опрацювання тем; опрацювання завдань тощо.

Особа, яка проходить контроль, не має права використовувати будь-яку зовнішню (сторонню) допомогу.

Якщо здобувач освіти намагається вплинути на результат оцінювання шляхом списування, використовує недозволені допоміжні засоби чи зовнішню допомогу (обман), його результат оцінюється як «0» балів («незадовільно»).

Якщо здобувач освіти порушує порядок проведення контролю, то викладач має право прийняти рішення про припинення процедури. У цьому разі контроль оцінюється як «незадовільний» (0 балів).

Для успішного складання семестрового (підсумкового) здобувачеві необхідно мати не менше 20 балів за виконання завдань поточного контролю. Здобувачу, який з поважних причин має менше 20 балів поточного контролю, надається можливість виконання запланованих у силабусі завдань, які не були ним/нею попередньо виконані, для отримання необхідної кількості балів з поточного контролю на дату складання екзамену/ліквідації академічної заборгованості/комісії з ліквідації академічної заборгованості.

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основна література:

1. Абашкіна Н. В. Принципи розвитку професійної освіти в Німеччині: монографія / Н. В. Абашкіна. – К.: Вища шк., 1998. – 207 с.
2. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти в Україні: історія, теорія: Підручник / А. М. Алексюк. – К.: Либідь, 1998. – 560 с.
3. Андрущенко В. П. Освіта на рубежі століть: філософія, методологія, практика // Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз: Монографія / В. П. Андрущенко, І. Я. Зязюн, В. Г. Кремень, С. Д. Максименко, Н. Г. Ничкало, С. О. Сисоєва, Я. В. Цехмістер, О. В. Чалий / за ред. В. Г. Кременя. – К.: Наукова думка, 2003. – С. 99-166.
4. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: навчальний посібник / О. В. Васюк. – К.: ДАКККіМ, 2008. – 291 с.
5. Вульфсон Б. Л. Сравнительная педагогика: история и современные проблемы / Б. Л. Вульфсон. – М.: Изд-во УРАО, 2003. – 232 с.
6. Вульфсон Б. Л. Стратегия развития образования на Западе на пороге XXI века / Б. Л. Вульфсон. – М.: Изд-во УРАО, 1999. – 208 с.
7. Кічук Н. В. Освіта у сучасному світі: навчальний посібник / Н. В. Кічук. – Ізмаїл: [б. в.], 2001. – 88 с.
8. Компаративістика у сфері освіти: навч. прогн. для спеціальностей 8.18010021 «Педагогіка вищої школи», 8.18010020 «Управління навчальним закладом» (освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр» / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; [розробн. Сисоєва С. О.]. – К.: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2014. – 106 с.
9. Кремень В. Г. Філософія освіти ХХІ століття / В. Г. Кремень // Шлях освіти. – 2003. – №2. – С. 2-6.
10. Професійна освіта в зарубіжних країнах: порівняльний аналіз: Моногр. / За ред. Н. Г. Ничкало, В. О. Кудіна. – Черкаси: Вибір, 2002. – 322 с.
11. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка: навчальний посібник / А. А. Сбруєва. – 2-ге вид., стер. – Суми: Університетська книга, 2005. – 320 с.

12. Сисоєва С. О., Заскалета С. Г. Неперервна професійна освіта у документах Європейського Союзу / С. О. Сисоєва, С. Г. Заскалета // Академія педагогічних наук України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих. – К.: КП «Миколаївська обласна друкарня», 2009. – 276 с.

Допоміжна:

13. Бек У. Что такое глобализация? / Бек У.; [пер. с нем. А. Григорьева и В. Сидельника; общ. ред. и послесл. А. Филиппова]. – М.: Прогресс-Традиция, 2001. – 304 с.

14. Джуринский А. Н. Развитие образования в современном мире / А. Н. Джуринский. – М.: Изд-во открытого Российского университета, 1999. – 200 с.

15. Енциклопедія освіти / Академія пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

16. Корсак К. В. Світова вища освіта. Порівняння і визнання закордонних кваліфікацій і дипломів: монографія / К. В. Корсак. – К.: [б. в.], 1997. – 207 с.

17. Кузь В. Глобалістика: економіка та освіта / В. Кузь // Рідна школа. – 2001. – №9. – С. 3-6.

18. Мазоха Д. Феномен європейської інтеграції педагогічної освіти / Д. Мазоха // Вища освіта України. – 2007. – № 2. – С. 82-87